

собів; фондівдача; коефіцієнт маневрування власного капіталу; коефіцієнт оборотності власного капіталу.

До показників результатів віднесено: дохід (виторг) від реалізації продукції; валовий дохід.

Показники кінцевих ефектів та ефективності: чистий дохід (збиток); рентабельність продукції; рентабельність продажу.

Показники впливу обумовлюються: сумою коштів, яка зекономлена протягом усього виробничого циклу; рівнем задоволеності потреб у продукції споживачів.

Для того, щоб у повному обсязі провести аналіз оцінювання економічної ефективності підприємства, необхідно розглядати систему показників загалом. Показники, які характеризують підприємство, необхідно аналізувати в динаміці, оптимальним періодом для порівняння показників вважається проміжок часу в 3–5 років, оскільки чітко відстежити ту або іншу динаміку можна саме за цей період, виявивши при цьому певні закономірності, на основі яких сформулювати план дій щодо усунення наявних відхилень.

Висновки. У сучасних умовах під час використання цих методів вимірювання економічної ефективності діяльності підприємств у процесі управління ефективністю основною проблемою залишається забезпечення єдності в підході до формування даних для показників ефективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білецька К. Сутність категорії «Економічна ефективність виробництва». *Вісник ХНТУСГ*. 2014. Вип. 150. С. 74–81.
2. Кудренко Н. Теоретико-методичні підходи до оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств. *Економіка*. 2014. № 24. С. 61–67.
3. Навольська Н. В. Оцінювання та забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01; Тернопільський держ. економічний ун-т. 2006. 192 с.
4. Петков О. І. Методичні підходи до оцінювання економічної ефективності підприємств харчової галузі України. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 42. С. 35–39.
5. Пилипенко С. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2016. Вип. 10. С. 452–456.

Панчишин М. А.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

ОП «Економіка»

ПВНЗ «Європейський університет» (м. Київ)

ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Вступ. Розглядаючи інноваційний потенціал підприємства як спроможність підприємства здійснювати інноваційну діяльність, яка характеризується системою ресурсів, необхідних для її здійснення, відповідно до чого виділено наступні склад-

ники інноваційного потенціалу: інтелектуальний потенціал (трудові та інформаційні ресурси, зокрема: ідеї, кваліфікаційний рівень персоналу, ступінь впровадження інформаційних технологій та комп'ютеризації управлінської діяльності); науково-технічний потенціал (науково-технічні розробки, ПЗ: матеріально-технічна база (сукупність засобів науково-технічної праці, наукове обладнання й установки, експериментальні заводи, лабораторії, електронно-обчислювальна база, інформаційне забезпечення); кадри наукової системи (вчені, дослідники, конструктори, науково-технічний персонал); інформаційна система, яка забезпечує постійне вдосконалення наукових знань (наукові прогнози, банк патентів, авторських свідоцтв, банк відомостей про світові досягнення в галузі конкретних наук), яка здатна до оперативної обробки інформації та надання її користувачу; організаційно-управлінська підсистема (планування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, їх фінансування, структура управління, організаційно-управлінські структури наукових підрозділів, методи управління науково-дослідними та дослідно-конструкторськими роботами); майновий потенціал, який характеризується складом і станом активів, якими володіє та розпоряджається підприємство для досягнення своїх цілей; фінансовий потенціал, який забезпечує можливість трансформації ресурсного та виробничого потенціалів внаслідок діяльності підприємства; організаційний потенціал, який розглядається як інтегрована сума ресурсів керівництва, необхідних для досягнення цілей організації.

Мета дослідження – узагальнення та розвиток методичних підходів до оцінювання інноваційного потенціалу підприємств.

Основна частина. Безумовно, об'єктивне оцінювання інноваційного потенціалу підприємства та його складників дасть змогу ефективно проводити інноваційну діяльність, якісно формувати та реалізовувати програми інноваційного розвитку підприємства. З огляду на це пропонуємо такі показники для оцінювання інноваційного потенціалу за його складниками: трудовий потенціал (питома вага робітників, навчених новим професіям (x_1); питома вага робітників, що підвищили кваліфікацію у звітному періоді (x_2)); науково-технічний потенціал (питома вага інвестицій у інновації в загальному обсязі інвестицій в основний капітал (x_3); питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі відвантаженої продукції (x_4)); майновий потенціал (коефіцієнт придатності основних фондів (x_5); коефіцієнт оновлення основних фондів (x_6)); фінансовий потенціал (коефіцієнт фінансової стійкості (x_7); коефіцієнт автономії (x_8); коефіцієнт абсолютної ліквідності (x_9); рентабельність сукупного капіталу (x_{10})) та організаційний потенціал (питома вага підрозділів підприємства, що беруть участь у реалізації інноваційних проєктів у їх загальній кількості (x_{11}); питома вага працівників, що беруть участь у реалізації інноваційних проєктів у загальній кількості працівників підприємства (x_{12})).

Оцінювання інноваційного потенціалу підприємств харчової промисловості доцільно проводити із використанням методів порівняльного багатомірного аналізу, зокрема таксономічного аналізу, за таким алгоритмом:

1. Визначення показників, що обумовлюють складники інноваційного потенціалу: $x_1, x_2, \dots, x_n$ (показники, що визначають стан фінансових, трудових, матеріальних та ін. видів ресурсів).

2. Формування матриці значення визначених показників за кожною з груп ресурсів підприємства.

3. Стандартизація вихідних значень змінних, яка відбувається шляхом заміни значень критеріїв на коефіцієнти, що характеризують відношення відхилення кожного конкретного критерію від середнього значення критерію за всіма об'єктами (альтернативами) до середньоквадратичного відхилення за цим критерієм:

$$Z_{ij} = \frac{X_{ij}}{\bar{X}_j}, \quad (1)$$

де Z_{ij} – стандартизоване значення j для одиниці i ; X_{ij} – елементи матриці.

4. Формування матриці відстаней, на підставі якої визначається місце розташування кожного конкретного об'єкта в усій сукупності досліджуваних об'єктів:

$$C_{io} = |Z_{ij} - Z_{oj}|, \quad (2)$$

де Z_{ij} – значення стандартизованої j -ої ознаки для i -го об'єкта; Z_{oj} – значення стандартизованої j -ої ознаки для об'єкта – бази порівняння.

5. Диференціація ознак на стимулятори (позитивний вплив на загальний рівень розвитку об'єкта) та дестимулятори (уповільнюють розвиток підприємства):

$$Po = (z_1, z_2, z_3 \dots z_n), \quad (3)$$

де $Z_{oi} = \max Z_{ij}$, якщо показник j є стимулятором; $Z_{oi} = \min Z_{ij}$, якщо показник j є дестимулятором.

6. Визначення відстані між точкою-одиницею та точкою P_o розраховується за формулою [1; 2]:

$$C_{io} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (Z_{ij} - Z_{oj})^2}, \quad (4)$$

де Z_{ij} – стандартизоване значення j -го показника; Z_{oi} – стандартизоване значення j -го показника в еталоні.

7. Визначення значення таксономічного показника за формулою [1]:

$$K_i = 1 - d_i, \quad (5)$$

де $d_i = \frac{C_{io}}{C_o}$,

$$C_o = \bar{C}_o + 2S_o.$$

Значення таксономічного показника змінюється в межах від 0 до 1, чим нижче значення показника, тим менше інноваційний потенціал підприємства.

Висновки. Впровадження методики оцінювання інноваційного потенціалу дасть змогу підприємству оцінити інноваційний потенціал, підвищити його рівень, що приведе до зростання інноваційної активності підприємства та його економічного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Pluta W. Metody wielowymiarowej analizy porównawczej w modelowaniu infomweji i ekonomicznej kombinatu przemysłowego. Wrocław, 1979. 156 p.

2. Pluta W. Wielowymiarowa analiza porównawcza w badaniach ekonomicznych metody taksonomiczn i analizy czynnikowej. Warszawa, 1977. 245 p.

Курганська Е. І.

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів
Одеського національного економічного університету

ПЕРЕВАГИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В СИСТЕМІ КАЗНАЧЕЙСТВА

У тезах досліджено специфіку запровадження системи дистанційного обслуговування в органах Державної казначейської служби, їх проміжні результати тощо. Виявлено проблемні питання та обґрунтовано переваги переходу на СДО в системі казначейства, доведено ефективність обслуговування в казначейській системі через СДО.

Ключові слова: казначейське обслуговування, державний бюджет, місцеві бюджети, єдиний казначейський рахунок, Державна казначейська служба, система дистанційного обслуговування, казначейська система, доходи, видатки, кадровий резерв.

Метою є дослідження специфіки та результатів запровадження системи дистанційного обслуговування в органах Державної казначейської служби.

Запровадження системи дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство» в системі казначейства значно підвищив обіговість та ефективність. Деякими з важливих переваг є:

- зменшення потоку вхідних і вихідних документів на паперових носіях;
- оперативність щодо обробки інформації;
- спрощення процесу обслуговування розпорядників бюджетних коштів;
- отримання доступу розпорядниками, одержувачами бюджетних коштів до функцій обміну плановими бюджетними документами (розписи, планові показники, розподіли, кошториси);
- візування меморіальних документів;